

Değerli katılımcılar

Tüm katılımcıları Odam ve şahsım adına saygıyla selamlıyorum. Odamız tarafından 13-15 Şubat 1969 tarihinde birincisi yapılan Türkiye Madencilik Bilimsel ve Teknik Kongresi'nin bugün yirmi birincisini yapmanın gururunu yaşıyoruz. Bu süreçte uluslararası boyut kazanan kongremizde yüzlerce bilimsel makale ve bildiri sunulmuş, üretilen bilgi üyelerimizin ve sektörün hizmetine sunulmuştur. Kongreyi ilk gününden bugünlere taşıyan, bu konuda emek veren herkese teşekkür ederim.

Değerli konuklar.

Bugün 6 Mayıs. Bundan 37 sene önce bağımsızlık, özgürlük ve demokrasi mücadelesinde idam edilen Deniz GEZMİŞ, Yusuf ASLAN ve Hüseyin İNAN'ı bir kez daha saygıyla anıyoruz.

Toplumcu bir bakışla ülkeye, topluma, mesleğe ve meslektaşlara ilişkin çalışmalarını yürütmeyi, mesleki uzmanlıklarımızın kamu yararına kullanılmasını esas alan Odamız, bugüne kadar yüzlerce bilimsel etkinlik düzenlemiş, binlerce kitap baskısı yaparak bilimi toplumsal yaşamda başat kılmının araçlarını yaratmaya çalışmış, ülkenin hemen her köşesinde meslek alanlarımızla ilintili toplumsal boyutu olan mesleki konuları ele alarak; bilimi, bilimsel düşünceyi halkla buluşturma çabası içinde olmuştur. Odamız; bilimin toplumsal yaşamla içselleştirilmesi olarak algıladığı başta kongremiz olmak üzere, bu bilimsel etkinlikleri son dönemlerde bilim ve bilimsel düşüncenin yerine konulmaya çalışılan doğma ve hurafeye karşı sürdürme kararlılığındadır.

Darwin'in doğumunun 200., '*Türlerin Kökeni*' adlı evrim teorisini geliştirdiği kitabının 150. yılı dolayısıyla 2009 yılı tüm dünyada 'Darwin Yılı' olarak kutlanırken ülkemizin en önemli bilimsel kuruluşu olarak bilinen TÜBİTAK'ın bilim ve teknik dergisinden Darwin'in ve evrim teorisinin çıkartılması son derece üzücü ve düşündürücüdür. Aldıkları eğitim ve pratik formasyonları gereği, bilimsel düşünme tarzına sahip olan mühendislerin ve onların meslek odalarının, bilimsel verilerle ortaya konulan gerçeklerin karanlıkla örtülmesine izin vermeyeceği bilinmelidir.

Değerli konuklar

Ülkemizde uzun yıllardır uygulanan neoliberal politikalar soncunda kamu varlıklarımız özelleştirmelerle yerli ve yabancı sermayeye aktarılırken, temel kamu hizmetleri ticarileştirilmekte, başta madenlerimiz olmak üzere bütün doğal kaynaklarımız sınırsız olarak çok uluslu şirketlere açılmış bulunmaktadır. Bununla da yetinilmemiş, akarsularımızın ve su havzalarımızın da satılmasının hazırlıklarına başlanmış bulunmaktadır. 16-22 Mart 2009 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilen 5. Dünya Su Forumu ile yer üstü ve yer altı sularımızı uluslararası tekelere açmanın çalışmaları yapılmış, bir yaşam hakkı olan suyun ticarileştirilmesinin zemini yaratılmıştır. Bu duruma karşı çıkmak ve su kaynaklarımızın kamu yararı doğrultusunda insanı merkezine alan bir planlama anlayışı ile kamu eliyle yönetilmesini sağlamak en temel görevlerimizden biri olmalıdır.

Uygulanan tüm bu yanlış politikaların sonucu olarak başlayan küresel kriz, ülkemizdeki bütün sektörler gibi madencilik sektörünü de çok olumsuz etkilemiştir. Küresel krizin üretici sektör ve firmalara yansımaları giderek yayılmaktadır. Üretime ara verme, işletmeyi kapatma, işçi çıkarma, vardiya azaltma haberleri her geçen gün artmaktadır. Son açıklanan sanayi üretimi, istihdam ve işsizliğe ilişkin veriler, içinde bulunulan kritik durumun göstergeleridir.

Her ne kadar siyasi iktidar sözcüleri ekonomik kriz ile ilgili pembe bir tablo çizme gayreti için de olsa da, krizin olumsuz sonuçları tüm sektörleri etkisi altına almaya devam etmektedir. Krizin teğet geçeceğine dair iddianın dayanaksız çıkması bir yana, tüm sektörleri teslim aldığı kalıcı izler bırakacağı açıktır. Siyasi iktidar, önlem almak yerine sorunu görmezden gelmeye, sorun yokmuş gibi davranmaya devam etmektedir. Uluslararası piyasalarda, Türkiye'nin maden ihracatında önemli yer tutan bakır, alüminyum, kurşun, nikel, kalay, çinko, krom gibi metalik maden fiyatlarında büyük düşüş yaşanırken, Türkiye'nin maden ihracatı da ciddi oranda düşmüştür.

2008 yılında tonu, 8.663 dolara kadar çıkan bakırın fiyatı, bu yılın Mart ayında 3.748 dolara, tonu 2.572 dolar olan alüminyumun fiyatı 1.335, tonu 2.606 dolar olan kurşunun fiyatı 1.238, tonu 27.670 dolar olan nikelin fiyatı 9.690, tonu 16.315 dolar olan kalayın fiyatı 13.105, tonu 2.340 dolar olan çinkonun fiyatı da 1.275 dolara inmiştir. Yine tonu 600 dolara kadar yükselen kromun fiyatı da 150-200 dolara kadar gerilemiştir. Fiyat düşüşlerine dayanamayan birçok küçük maden firması saha ve işletmelerini büyük firmalara devretmek zorunda kalmıştır. Büyük firmaların bir kısmı ise bazı maden işletmelerini ya kapatmışlar ya da aralıklı olarak işletmektedir.

Hammadde ihracına dayalı olarak çalışan sektör, bu durumdan çok olumsuz etkilenerek durma noktasına gelmiştir. Bu yıl içerisinde etkilerini daha da artırmaya başlayan krizin, 2,5 milyon olan işsiz sayısını yarım milyon daha artıracığı, büyüme oranının eksiye düşeceği tahmin edilmektedir. Madencilik sektöründeki işsizlik rakamları kesin olarak belli olmamasına karşın, yaklaşık 600 maden mühendisi ve 20.000 maden çalışanı işsiz kalmıştır.

Diğer taraftan Türkiye; toplam enerjide % 74, petrolde % 93 ve doğal gazda ise % 97 oranında dışa bağımlı bir ülke durumundadır. Elektrik üretimi içerisinde doğal gazın payı hızla artmakta ve bugün % 55'e yükselmiş durumdadır. Başta elektrik üretimi olmak üzere birincil enerji tüketiminde tek bir kaynağa bu derece bağımlı olmanın son derece riskli olduğu açıktır. Bu tablo bile enerjide planlamanın, yerli kaynaklara yönelmenin önemini net olarak göstermektedir. Ancak, mevcut enerji yönetiminin planlamalarında bilimsellik ya da rasyonelliğin olduğunu söylemek mümkün değildir. Ülkemizin içine girdiği ekonomik krizlerde enerji yönetiminin payı, ciddi olarak sorgulanmalıdır.

Enerji güvenliğini tehdit eden, pahalı ve ülke içinde yaratılan katma değer döviz olarak yurt dışına aktarılmasına neden olan projelerden acilen vazgeçilmeli, istihdam ve katma değer yaratan yerli kömür kaynaklarımıza dayalı projelere öncelik verilmelidir. Ülkemizin güvenliği için gerekli ve sanayinin ihtiyacı olan ucuz enerji üretiminin sağlanması, bu enerjinin sürekli ve güvenilir olması açısından yerli kaynaklarımızın kullanılması bir zorunluluktur. Türkiye'nin linyite dayalı 18 bin megavatlık kapasite ile 120 milyar kilovat saatlik üretim yapabilmesi mümkünken, linyitin toplam elektrik üretimi içindeki payı yüzde 21'e gerilemiştir. Yerli kaynağımız tam olarak değerlendirilemezken son zamanlarda ithal kömüre dayalı yeni termik santrallerin kurulmasının gündemde olmasını anlamak mümkün değildir.

Değerli konuklar

Bu tabloya rağmen ülkemizin enerji kaynakları bakımından çok olumsuz bir konumda bulunmamaktadır. Yenilenebilir enerji kaynakları açısından bakıldığında; Ülkemizin hidrolik kaynaklarının büyük bir kısmı değerlendirilmeyi beklemektedir. Rüzgar atlasıyla 48 bin megavatlık potansiyel açıklanmış olmasına rağmen % 1'lik üretimden söz edebilmek mümkün değildir. Türkiye'nin jeotermal enerji alanında Avrupa'nın en zengin kaynak

potansiyeline sahip ülkesi olduğu söylenirken, bu alana yönelik birkaç örnek dışında neredeyse ciddi yatırım bulunmamaktadır. Ülkemizin güneş ve biyoenerjideki potansiyeli de yerli ve yenilenebilir kaynaklar arasında değerlendirilebilir bir miktarı oluşturmaktadır.

Maden aramaları uzun yıllardır ihmal edilmiştir. Aramalarla ilgili etkin yasal ve yönetsel yapıların hızla tesisi ve çağdaş teknolojilerin kullanıldığı arama faaliyetlerinin, kamu denetiminde ve mutlaka rasyonel bir stratejik plan çerçevesinde yürütülmesi gerekmektedir.

Her tür ekonomik faaliyette olduğu gibi madencilik faaliyetlerinde de amaç, insanın refah ve mutluluğudur. İnsan onuruna ve emeğine saygı, madencilik faaliyetlerinin planlanma ve uygulanmasında hareket noktası olmalıdır. Kamu yararı öncelikli olarak göz önünde tutulmalıdır.

Madencilik sektöründe giderek büyüyen işsizlik sorununun çözümü için kamu eliyle acil olarak istihdam yaratma uygulamaları başlatılmalı ve istihdama olumlu katkıları olacak sektörler, projeler desteklenmelidir. Bu yapıların verimli çalışmasını sağlayacak mekanizmalar oluşturulmalıdır.

Tüm bu sorunların çözümünde; ciddi bir planlama çerçevesinde öz kaynaklarımızın kullanımı öncelikli olarak, ekonomik kalkınmaya ve yoksulluğun azaltılarak gelir dağılımının düzeltilmesi hedeflerine yönlendirilen bir "madencilik politikası" oluşturmak, gerek toplumun yararı, gerekse madencilik sektörünün gelişimi bakımından son derece büyük önem taşımaktadır.

Değerli konuklar

Son zamanlarda Madencilik Piyasası Kanun Tasarısı çalışmaları hızlanmıştır. Yapısal değişiklikleri içeren bu tür yasalar hazırlanırken sadece Odamızın görüşlerinin alınması yetmemekte, bu görüşlerin yasada yer alması da sağlanmalıdır. Meslektaşlarımızı ve sektörü çok yakından ilgilendiren bu yasa tasarısı tüm tarafların katılımıyla tartışılmalı, oldubittiye getirilmemelidir.

Bu düşüncelerle başta Kongre Başkanımız Sn. Asım KUTLUATA olmak üzere, büyük bir emek ve özveriyle kongreye katkı koyan Yürütme Kurulu üyelerine, Kongre Bilim Kurulu ve Oturum Yöneticilerine, bildiri sunan bilim insanlarına ve meslektaşlarımıza, yurt dışından gelerek kongremizi zenginleştiren bilim insanlarına, düzenlenmesinde ve yürütmesinde tüm emeği geçenlere, kongremize katkıda bulunan değerli kamu kurumlarına, şahsım ve Yönetim Kurulu adına teşekkür ediyor, başarılı bir kongre geçeceğine olan inancımınla hepimize tekrar hoş geldiniz diyor, saygılar sunuyorum.

Mehmet TORUN